

Eesti Arst 1922; 10

Urmas Siigur – Eesti Arst

Eesti Arsti esimese aastakäigu oktoobrinumbri on toimetus pühendanud Põhja-Balti Arstide Seltsi asutamise 10. aastapäevale. „Ei ole Põhja-Balti Arstideseltsil, mis 1918. a., ühes Põhja-Balti mõistega, hingusele läks, suuremaid teeneid üleüldsuse ees. Selleks oli aeg liig lükike, olukord liig muutlik ja ärev. Siiski tähendab tema asutamine vähemalt meie Eesti arstide elus tähtsat pööripäeva: sellest päevast õieti dateeribki organiseeritud Eesti arstkond, mis omale teed murdma pidi nii suurte väliste raskuste kiuste.“ Lähemalt on käsitletud seltsi ajalugu ajakirja lõpuosas Adu Lüüsi artiklis.

Edasi jätkub ülevaade esimese Eesti arstide kongressi ettekanne- test. Viimane kongressipäev algas kliinilise meditsiini sektsiooniga, kus peeti kaheksa ettekannet ja teemade valik oli lai. Esimene ettekanne käsitles seljaaju abstsesside teket traumaatilise vigastuse järel. Paraku on selle ettekande puhul tulnud piirduda vaid pealkirjaga, kuna „kõne pole sekretariaati mitte sisse antud“. Järgneb ettekanne „Über Protein Körpertherapie“, millest saame teada, kuidas nii erinevaid nakkushaigusi kui ka mõningaid mittenakkavaid haigusi saab ravida valguliste lahuste, nagu hobuse seerumi või ka tavalise piima süstetega. Tänapäevaks on see ravi viisi ajaloo hõlma vajunud.

Järgnesid ettekanded „seljaaju juurte siirdamisest“, kaelaroietest, trauma tähendusest tuberkuloosse ajukestade põletiku arenemises ja testamenditegija meeleseisundi hindamisest. Esitati ka üks haigusjuht – „Sklerosis tuberosa juhtumine“ –, mis oli Tartus teadaolevalt esimest korda diagnoositud. Mõned anamneesi detailid on üpris õõvastavad: „Haige olnud kergesti äritatav

ja tige; viimane aasta hoitud teda ahelas“. Haigusjuht lõppes letaalselt, ära on toodud ka lahangu andmed koos mõne joonisega. Kliinilise meditsiini sektsiooni lõpetab ettekanne „Krooniline selgroo anküloos“, milles ka kolme haigusjuhtu käsitleti.

Kongressi teadusliku osa lõpetas plenaaristung aulas, kus prof Ludvig Puusepp esitas ettekande sõjaväearstide ettevalmistusest. „Arvan tarviliku olevat sõjaväe arstidele eri sõjaväe-sanitaarlist hariduse saamist. Selleks tuleb sel aastal, kus arstid oma sõjaväeteenistuse aega peavad ära teenima, korraldada eri sõjaväe-sanitaarlist õpetust, nagu see Prantsusmaal on sisse seatud.“ Dr Kaegeleri vaid mõne reaga kokku võetud ettekanne käsitles röntgenravi ning istungi lõpetas meditsiinidoktor Felix Lepa ettekanne difteeriast, mis oli ohtra statistilise andmestiku ja kahe joonisega illustreeritud.

„Kell 9 õhtul oli ühine bankett kongressi liikmetele ja nende daamidele, kui ka kutsutud võõrastele“ ning sellega kongress ka lõppes.

Ajakirja kongressivälises teaduslikus osas jätkub prof Ludvig Puusepa ülevaade epilepsia ravist. Kui eelmises numbris käsitleti epilepsia medikamentooset ravi, siis seekord on vaatluse all kirurgilised ravimeetodid. Ülla Linnamäe tagasivaatava kommentaari toonastele epilepsia raviviisidele leiab Eesti Arsti käesolevast numbrist.

Teine ülevaateartikkel – „Tuberkuloosi vastu võitlemise alused“ – on dr Karl Schlossmannilt. Esitatakse võrdlevaid andmeid haigestumusest ja suremusest, käsitletakse rinnalaste nakatumist ja selle vastu võitlemise põhimõtteid. „Aeg, kus arst „hää rohuga“ tuberkuloosi

vastu võitles, on mööda, ehk õigemini, ei ole veel tulnud. Tuberkuloos on taud ja epidemioloogilised uurimised tõendavad, et taudidega võitlemiseks on kõige mõjuvamaks abinõuks profülaktiline võitlemisviis“. Artikkel jääb jätkuma kahes järgmises ajakirja numbris.

Aadu Lüüsi pisut hektiline ülevaade „Põhja-Balti arstide selts 1912–1918–1922“ võtab kokku seltsi sünni- ja üsna lühikeseks jäänud eluloo. „Arstideseltsi asutamise mõte mõlkus vanemate ametivendade pääs (H. Koppel, P. Hellat) juba ammu aega. 1910. a. Tallinna laulupidu ajal peeti Dr. Hellati eestvõttel esimene avalik nõupidamine seltsi asutamise pärast ära ja seati põhikirja kava kokku“. Kolmel katsel jäi seltsi põhikiri kubermanguvalitsuses kinnitamata, aga „neljandalt reisilt tuli põhikiri kinnitatult tagasi, 16. mail 1912. a“.

„Avamise koosolek oli laupäeval 29. sept. 1912, kell ¼ 4 Tallinna raekoja istumiste saalis. Kokku oli tulnud 29 arsti ja loomaarsti. Üleselle olid veel ennast liikmeks üles annud 15 ametivenda, nii et kohe algul 44 liiget korjus“. „Kell 9 oli ametivennaline õhtusöök „Kuld Lõvis“, kuhu kõik kokkutulnud seltsi liikmed olid ilmunud ... ja kus ülen-datud meeoleul kuni hommikuni koos viibiti“. Järgnevalt on antud ülevaade toimunud koosolekutest ja toimetamistest, mis olid seotud seltsi väljaantud ajakirjaga „Tervis“, mis ilmus alates 1913. aastast, „jäi aga lõppude lõpuks ikkagi sisu puudusel seisma“. Ära on toodud seltsi kirjastusel ilmunud mõned teosed ja ka kõigi seltsi liikmete nimed.

Eesti Arsti 1922. aasta oktoobrinumber on leitav Eesti Arsti kodulehelt <https://eestiartst.ee>.